ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΑΤΡΟΥ

«Εκκλησιάζουσες»

Της Κ. ΡΑΠΑΝΑΚΗ

Τα στοιχεία της επιθεώρησης επισκίασαν την ατόφια Αριστοφανική σάτιρα σε μια ζωντανή παράσταση όπου ο Αριστοφάνης δεν εξουσίαζε τη σκηνή

Σε επιθεωρησιακή μορφή και σε μετάφραση Μ. Βολανάκη καθώς και σκηνοθεσία των: Ν. Νικολάου – Ε. Μυριανθόπουλου παρουσιάστηκαν από τη ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κοζάνης στο Ηρώδειο (4/08/04) οι «Εκκλησιάζουσες» του Αριστοφάνη. Από τα σωζόμενα έργα του ποιητή η συγκεκριμένη κωμωδία είναι το προτελευταίο έργο του Αριστοφάνη αφού τελευταίος ακολουθεί ο «Πλούτος».

Σύμφωνα με την έρευνα, οι «Εκκλησιάζουσες» διδάχτηκαν το 389 ή 392 π.Χ. σατιρίζοντας τις καινοτομίες στην Αθήνα στο συγκεκριμένο ιστορικό πλαίσιο της εποχής. Οσον αφορά στη δομή, δεν υπάρχει παράβαση ενώ σχετικά με την πλοκή και την ανάθεση της Εκκλησίας του Δήμου, ενός σημαντικότατου θεσμού, σε γυναίκες, οι «Εκκλησιάζουσες» είναι η τρίτη κωμωδία του Αριστοφάνη που δίνει δύναμη και εξουσία στις γυναίκες αφού έχουν προηγηθεί οι κωμωδίες «Λυσιστράτη» και «Θεσμοφοριάζουσες».

Στις «Εκκλησιάζουσες» ο Αριστοφάνης βάζει τις γυναίκες να μεταμφιεστούν σε άνδρες, να πάνε στην Εκκλησία του Δήμου και να πάρουν την εξουσία στα χέρια τους αφού ψηφίσουν υπέρ της κοινοκτημοσύνης. Πολλά και άκρως κωμικά είναι τα επεισόδια που φέρνει στο φως της σκηνής η Αριστοφανική κριτική για τις καινοτομίες της εποχής του.

Στην παράσταση από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κοζάνης υπήρξε μια αρκετά ελεύθερη απόδοση του κειμένου που όμως ξέφευγε κατά πολύ από την οξύτατη Αριστοφανική σάτιρα, ενώ οι πολλές παρεμβάσεις στο κείμενο άμβλυναν το αυθεντικό, αριστοφανικό χιούμορ, φέρνοντας στο προσκήνιο περισσότερο τη μορφή της επιθεώρησης παρά την αριστοφανική ατμόσφαιρα. Θεωρώ ότι αυτό αδικεί τον Αριστοφάνη. Διότι αν οι αλλεπάλληλες παρεμβάσεις στο κείμενο με στόχο τη σύγχρονη πραγματικότητα αλλοιώσουν τα Αριστοφανικά υπονοούμενα, όπως στην προκειμένη περίπτωση, τότε η Αριστοφανική κωμωδία θυσιάζεται προς χάριν της επιθεώρησης. Ομως έχουμε να κάνουμε με δύο διαφορετικά είδη στη δραματουργία όπου το καθένα διεκδικεί και έχει το χώρο του.

Βέβαια η σκηνοθετική γραμμή στηρίχτηκε εμφανώς στη διανομή για το πολύ γέλιο που μας χάρισε. Χωρίς όμως να έχουμε ατόφια Αριστοφανική κωμωδία αλλά επιθεώρηση. Ικανοποιητικά τα σκηνικά της Χ. Κωστέα αλλά και τα κοστούμια της Α. Μαχαιριανάκη. Φρεσκάδα και ρυθμό έδωσε η ζωντανή τετραμελής ορχήστρα προσεγγίζοντας τους ήχους της υπαίθρου και την ατμόσφαιρα του πανηγυριού. Αρκετά καλές και οι χορογραφίες του Β. Μυριανθόπουλου. Με μια εξαίσια διανομή η παράσταση λειτούργησε περισσότερο επιθεωρησιακά παρά Αριστοφανικά. Διέπρεψε η Ε. Γερασιμίδου στο ρόλο της Γριάς. Η Μάρθα Καραγιάννη ερμήνευσε με μπρίο και τσαχπινιά την Πραξαγόρα. Εδωσε το καλύτερο εαυτό της. Πιπεράτος και με άφθονο χιούμορ ο Βλέπυρος του Τ. Χαλκιά. Πολύ καλοί οι: Δ. Μαυρόπουλος (Χρέμης) και Γ. Χρανιώτης (Νέος).

Μια ικανοποιητική παράσταση – επιθεώρηση απ' όπου ο Αριστοφάνης μπορεί να ήταν στο χώρο αλλά δεν εξουσίαζε τη σκηνή.

• Ο γνωστός δαίμων παρέλειψε στην κριτική θεάτρου «Τρακίνιες», που δημοσιεύθηκε την περασμένη Κυριακή (το όνομα της υπογράφουσας) Καλλιόπης Ραπανάκη.